

складу екологічного проступку, а також умисна або необережна вина суб'єкта відповідальності (фізичної або юридичної особи), наявність правової норми, що встановила заборону і містить санкцію за його порушення.

Дисциплінарна відповідальність за екологічні правопорушення – це різновид юридичної відповідальності за екологічні правопорушення, яка застосовується до винних осіб за протиправні дії, що порушують екологічні вимоги у процесі невиконання функціональних обов'язків та інших вимог дисципліни праці, пов'язаних із забезпеченням екологічної безпеки [1, с. 195]. Для притягнення до дисциплінарної відповідальності необхідна наявність обов'язкової умови - здійснення професійної діяльності, пов'язаної з використанням природних ресурсів або здійснення впливу на навколишнє середовище.

Незважаючи на те, що екологічна безпека закріплена як пріоритетний напрям в правових актах і державних програмах, стан навколишнього середовища в Україні погіршується, а кількість екологічних правопорушень збільшується. На наш погляд, для стабілізації ситуації у даній сфері необхідно вдосконалювати застосування норм відповідальності, посилювати їх ефективність, а також покращувати діяльність державних органів, що здійснюють контроль за виконанням вимог природо ресурсних законів і застосовують норми юридичної відповідальності.

Література

1. Андрейцев В. І. Екологічне право: курс лекцій [Текст]: навч. посіб. для юрид. фак. і вузів / В. І. Андрейцев. – К.: Вентурі, 1996. – 207 с.

УДК 349.6: 349.41(043.2)

Атаманчук Т. Р., студентка,
Навчально-науковий юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Корнеєв Ю.В., к.ю.н., доцент

АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ЛІСОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Ліси займають важливе місце серед інших природних ресурсів. З погляду господарського використання ліси, є, насамперед, джерелом деревини й іншої технічної сировини, харчових і кормових продуктів, які є необхідними для задоволення потреб народного господарства та населення, а також місцем перебування корисних тварин і рослин [1, с. 154].

Відповідно до ст. 9 Кодексу України про адміністративні правопорушення, адміністративним правопорушенням є протиправна, винна дія чи бездіяльність, яка посягає на громадський порядок, власність, права і свободи громадян, на встановлений порядок управління і за яку законом передбачено адміністративну відповідальність [2]. Різновидом адміністративної відповідальності є адміністративна відповідальність за порушення у сфері лісового законодавства. Виходячи з цього логічним є те, що фактичною підставою адміністративної відповідальності є адміністративні проступки у сфері використання та охорони лісів, які передбачені статтями 63-77 Кодексу України про адміністративні правопорушення [2].

Адміністративна відповідальність передбачена за такі порушення лісового законодавства: незаконне використання земель державного лісового фонду; порушення встановленого порядку використання лісосічного фонду, заготівлі і вивезення деревини, заготівлі живиці; незаконна порубка, пошкодження та знищення лісових культур і молодняка; знищення або пошкодження полезахисних лісових смуг та захисних лісових насаджень; знищення або пошкодження підросту в лісах; здійснення лісових користувань не у відповідності з метою або вимогами, передбаченими в лісорубному квитку (ордері) або лісовому квитку; порушення правил відновлення і поліпшення лісів, використання ресурсів спілої деревини; пошкодження сінокосів і пасовищних угідь на землях державного лісового фонду; самовільне сінокосіння і пасіння худоби, самовільне збирання дикорослих плодів, горіхів, грибів, ягід; введення в експлуатацію виробничих об'єктів без обладнання, що запобігає шкідливому впливу на ліси; пошкодження лісу стічними водами, хімічними речовинами, нафтою і нафтопродуктами, шкідливими викидами, відходами і покидьками; засмічення лісів відходами; знищення або пошкодження лісоосушувальних каналів, дренажних систем і шляхів на землях державного лісового фонду; знищення або пошкодження відмежувальних знаків у лісах; знищення корисної для лісу фауни; порушення вимог пожежної безпеки в лісах, самовільне випалювання рослинності або її залишків.

Для застосування адміністративної відповідальності мають значення такі особливості шкоди, заподіяної лісу:

1) на відміну від цивільних правовідносин, де стягнення можливе лише в тому випадку, якщо вона піддається грошовій оцінці, для настання адміністративної відповідальності немає значення, чи піддається шкода грошовій оцінці, тут, в першу чергу, має значення сам факт забруднення, засмічення, порубки, пошкодження;

2) на відміну від кримінальних правовідносин, де ступінь завданої шкоди, як правило, оцінюється з точки зору значимості наслідків лісопорушення, що відбулися в адміністративних правовідносинах,

ступінь завданої шкоди завжди є меншим (саме розмір завданої шкоди є головним критерієм для розмежування злочинів та проступків);

3) в адміністративних деліктних правовідносинах береться до уваги не будь-яка шкода, що завдається лісу внаслідок господарської діяльності, а шкода протиправна, тобто така, що є наслідком порушення екологічного та лісового законодавства. Правомірна шкода, що завдається навколишньому середовищу в результаті ліцензійної діяльності господарюючих суб'єктів, не тягне за собою адміністративної відповідальності.

Суб'єктивна сторона адміністративного лісопорушення полягає у встановленні в діяннях особи конкретної форми вини, мотивів і цілей проступку. Чинне законодавство про адміністративну відповідальність не містить поняття вини, але вказує на дві її форми (умисел і необережність).

Варто зауважити, що встановлюючи вік адміністративної відповідальності з 16 років, законодавець вважає, що людина без психічних вад у цьому віці здатна оцінювати фактичну сторону своїх вчинків і їх соціальну значимість, має певний рівень соціальної свідомості, а отже, й спроможна усвідомлювати правові заборони та наслідки їх порушення. Але не завжди біологічний вік людини співпадає з його психологічним віком і таке становище ніяким чином не пов'язане з психічним розладом чи іншим хворобливим станом. Саме тому неповнолітній внаслідок особливостей психофізіологічного розвитку, обумовлених віком, потребує особливої уваги при вирішенні питання про можливість бути суб'єктом адміністративного правопорушення та суб'єктом адміністративної відповідальності [3, с. 196].

Також потрібно зазначити, що чинне законодавство основним видом стягнення за правопорушення у сфері лісового законодавства передбачає штраф, що є не цілком виправданим, адже у зв'язку з невеликими розмірами відповідних адміністративних штрафів, ці стягнення є недостатньо дієвими.

Таким чином, дане питання потребує більш детально вивчення та вдосконалення чинного законодавства. Зокрема, важливою є проблема саме дієвості застосування відповідальності за порушення лісового законодавства для запобігання наступним правопорушенням у даній сфері.

Література

1. Природноресурсове право України: навч. посіб. / за ред. І. І. Каракаша. — К.: Істина, 2005. — С. 229.

2. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-X / Відомості ВРУ [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>

3. Адміністративна відповідальність за порушення лісового законодавства [Текст]: дис... канд. юрид. наук: 12.00.07 / Марфіна Наталя В'ячеславівна;

УДК 656.2(043.2)

Башканець А. Ю., магістрант,
Київський університет права НАН України, м. Київ, Україна

ПРАВОВЕ СТАНОВИЩЕ ОРГАНІЗАЦІЙ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ В УКРАЇНІ ТА ЄС

Залізничний транспорт є провідною сферою транспортного комплексу в Україні. За даними Міністерства інфраструктури України він забезпечує близько 82% вантажних і 36% пасажирських перевезень від загального обсягу перевезень, здійснюваних всіма видами транспорту [1]. З огляду на таке значення та поширеність актуальним є дослідження ефективних форм діяльності організацій залізничного транспорту в Україні з урахування досвіду держав-членів Європейського Союзу (ЄС).

Початок роздержавлення залізниць ЄС було покладено ще Директивою Ради 91/440/ЄЕС від 29 липня 1991 року про розвиток залізниць Співтовариства [2]. В основі регулювання лежить переконання, що поліпшення якості та обсягу послуг може забезпечуватися лише здоровою конкуренцією між операторами (перевізниками). З метою гарантування недискримінаційного ставлення до всіх залізничних підприємств була прийнята Директива 2001/14 [3], в якій сформульовані загальні правила і основні умови доступу до інфраструктури. Центральною умовою для забезпечення недискримінаційного доступу є те, що всі найбільш важливі функції, наприклад, розподіл інфраструктурних потужностей і визначення плати за доступ до рейкового шляху, повинні виконуватися керуючим залізничною інфраструктурою або будь-яким іншим органом, які не займаються транспортними залізничними перевезеннями (ст. 4, 14 Директиви 2001/14).

Серед намірів ЄС – створити єдиний залізничний простір. Так званий «четвертий пакет директив» передбачає повну приватизацію залізничної інфраструктури в державах ЄС та ліквідацію холдингової моделі управління галуззю. Його метою є відкриття внутрішніх ринків залізничних перевезень; розділення управління інфраструктурою та операторського бізнесу, а також приватизація залізничних мереж. Впровадження цих положень заплановано до 2019 року (коли повністю відкриються відповідні ринки у всіх членах ЄС). На сьогодні відкрито ринки лише Швеції та Великобританії; Німеччини, Австрії, Італії, Чехії та Нідерландів – частково [4, с. 17]. Лише Великобританія, реалізуючи директиву, вдалася до повної приватизації залізниці.

Яскравим прикладом виконання положень зазначених директив є